

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ
ΘΕΜΑΤΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΑ
ΚΟΣΜΟΣ
ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΓΝΩΜΕΣ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΜΕΝΤΙΑ
ΒΗΜΑτοδότης
Το επτάημερο του
Διόδωρου
Κυριακή με την
Πανδώρα
ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΝΕΕΣ ΕΠΟΧΕΣ
ΒΗΜΑ SCIENCE
ΤΟ ΑΛΛΟ ΒΗΜΑ
ΒΙΒΛΙΑ

Γράψτε στο ΒΗΜΑ
tovima@dolnet.gr

Πρώτες σελίδες
ΤΟ ΒΗΜΑ

Ανάπτυξη

Νέες Εποχές

ΒΗΜΑ Science ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Για να ΞΑΝΑΖΗΣΕΙ θέλει την ησυχία της...

Το άγχος μας να ξαναδώσουμε ζωή στις καμένες εκτάσεις μπορεί να μας οδηγήσει σε λανθασμένες καλλιεργητικές πρακτικές, από αυτές που χρόνια τώρα αναπτύσσει με πολύ κόπο και χρήμα ο άνθρωπος. Μήπως όμως αξίζει να μελετήσουμε προσεκτικά τις νέες μεθόδους «φυσικής καλλιέργειας» που αναπτύχθηκαν στην Ασία πρώτα και τώρα κερδίζουν έδαφος σε ολόκληρο τον πλανήτη, προσφέροντας μιαν ελπίδα για τις περιοχές που κινδυνεύουν από ερημοποίηση;

Α. ΓΑΛΔΑΔΑΣ

Η χαρά τού να μαζεύεις τα προϊόντα της φύσης, όπως ακριβώς εκείνη τα έχει σχεδιάσει, είναι δύσκολο να περιγραφεί!

Μες στο κουκούλι από ηηλό, οι σπόροι θα μείνουν καλά προφυλαγμένοι. Ούτε τα πουλιά ούτε διάφορα τρωκτικά θα μπορέσουν να καταπιούν τους πηλίνους σβώλους και έτσι οι σπόροι θα περιμένουν ανέπαφοι τότε θα πέσει η πρώτη βροχή και τότε θα έλθει η κατάλληλη θερμοκρασία για να μπορέσουν να βλαστήσουν. Οχι μόνον ένας, αλλά πολύ περισσότεροι από τον κάθε σβώλο. Σπέρνουμε σαράντα ή και εκατό διαφορετικά είδη σπόρων και αφήνουμε τη Φύση να διαλέξει ποια είδη ταιριάζουν στη συγκεκριμένη περιοχή. Είναι σπόροι δέντρων που φθάνουν σε αρκετό ύψος ανάμεικτοι με σπόρους από οπωροφόρα δένδρα, αλλά και σπόροι λαχανικών. Κάποιοι θα ευνοηθούν από το έδαφος και τις συνθήκες της περιοχής, κάποιοι θα ταιριάζουν με τα υπόλοιπα και κάποιοι δεν θα επιβιώσουν καν. Το σύνολο των δυνάμεων και διεργασιών που μαθαίνουμε κάπως μηχανικά να αποκαλούμε (Μητέρα-)Φύση ελπίζουμε ότι θα μας δώσει μια νέα βλάστηση στην ταλαιπωρημένη αυτή πλαγιά. Μερικές φορές ηγαίνεις ύστερα από πενήντα μόλις ημέρες και το χώμα έχει αρχίσει να πρασινίζει.

Κάποιοι άλλοι εθελοντές έχουν εργαστεί για πολλές ημέρες υπομονετικά και με αρκετό κόπο έχουν ετοιμάσει χιλιάδες τέτοιους σβώλους, είτε με τη βοήθεια μιας μπετονιέρας, που της έχουν αφαιρέσει από μέσα τα πτερύγια, είτε με το χέρι. Ακόμη πιο πριν άλλοι έχουν επί μήνες συλλέξει υπομονετικά σπόρους από κάθε λογής δένδρον και φυτό για να γίνουν τα απαιτητικά αυτά μείγματα των σαράντα ως και εκατό διαφορετικών σπόρων που θα μπουν στον κάθε σβώλο. Στην Ελλάδα, παιδιά ενός σχολείου στην Κόρινθο ή εθελοντές στη Δυτική Μακεδονία κάνουν προς το παρόν αυτή την τόσο χρήσιμη δουλειά.

Φώτιση και ανταγωνιστικότητα

Το 1938 ο Ιάπωνας Μασανόμπου Φουκουόκα ήταν πλέον 25 ετών. Ενα παιδί μεγαλωμένο στην ύπαιθρο, που σπούδασε όμως Μικροβιολογία και ειδικεύθηκε στις αρρώστιες των φυτών. Είχε βρει μάλιστα δουλειά στο τελωνείο της Γιοκοχάμα, όπου έκανε ελέγχους αν υπήρχαν κάποιοι βλαβεροί οργανισμοί στα εισαγόμενα φυτά. Αρρώστησε όμως σοβαρά κάποια στιγμή, φθάνοντας λίγα βήματα πριν από τον θάνατο, και στη διάρκεια της ανάρρωσής του, αναστατωμένος ακόμη απ' όσα του είχαν συμβεί, συνήθιζε να περπατά τα χαράματα στους άδειους δρόμους και να σκέπτεται εντατικά. Ετσι μια τέτοια στιγμή τού ήλθε η ιδέα ότι «η Φύση είναι μια χαρά έτσι όπως είναι και πρέπει να συνεργαστούμε μαζί της, έχοντας αποδεχθεί τις διάφορες φυσικές διαδικασίες, και όχι να προσπαθούμε να τη βελτιώσουμε». Αυτό έμοιαζε με ξαφνική φώτιση που οι άνθρωποι του Ζεν Βουδισμού ονομάζουν «σατόρι» και το θεωρούν ένα πολύ σημαντικό

Από τις
29 Σεπτεμβρίου
μαζί με ΤΑ ΝΕΑ

Ηλεκτρονική έκδοση
Κάθε πρωί στις οθόνες σας
σε νέα μορφή

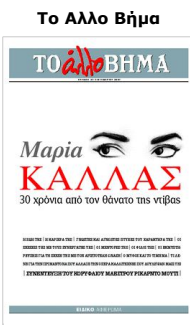
Τελευταίες ειδήσεις in.gr

Τρίτη 2 Οκτωβρίου 2007

- Ο Παναθηναϊκός προηγείται 3-0 της Αρμίνια και πάει ομίλους, 20:20
- Αναβάθμιση των ΤΕΙ ζήτησαν από τον υπουργό Παιδείας οι πρόεδροί τους, 20:09
- Επτά νεκροί από πυρκαγιά σε πανεπιστημιακό ίδρυμα στη Μόσχα, 19:38
- Ο Όγιος επιμένει ότι το γκολ του Λουτσιάνο ορθώς μέτρησε, 19:30
- Τρίτη καταδικαστική απόφαση σε βάρος του Ν. Παλαισιώστα σε διάστημα μίας εβδομάδας, 19:28

Χρηματιστήριο online in.gr

Δεδομένα με καθυστέρηση 15 λεπτών

γεγονός στην ανθρώπινη ζωή. Ο Φουκουόκα εγκατέλειψε τη δουλειά του και επέστρεψε στο χωριό του στο Σικόκου, ένα νησί της Νότιας Ιαπωνίας. Όπως διηγείται ο ίδιος, ο πατέρας του είχε φυτέψει μανταρινιές και πορτοκαλιές, αλλά με τις καινούργιες και αδιαμόρφωτες ακόμη ιδέες που κουβαλούσε ο νεαρός, το μόνο που κατάφερε ήταν να τα ξεράνει όλα. Πέρασαν από τότε χρόνια ώσπου να κατασταλάξει σε αυτό που θα τον έκανε έναν καλλιεργητή με παράδοξες αλλά πολύ αποτελεσματικές μεθόδους. Ολα ξεκινούν από την άποψή του ότι «η φράση "να προστατεύσουμε τη Φύση", επειδή υποδηλώνει ότι ο άνθρωπος έχει κιόλας χάριστεί και είναι αντιμέτωπος με τη Φύση, βασίζεται σε εσφαλμένη αντίληψη. Δεν θα έπρεπε να χρησιμοποιούμε την ανθρώπινη γνώση για να παρεμβαίνουμε στη Φύση. Αποδεικνύω», λέει, «ότι η καλλιέργεια, δηλαδή η κατεργασία της γης, που αποτέλεσε τη βάση του δυτικού πολιτισμού, είναι χωρίς νόημα». Αυτό ίσως ακούγεται θεωρητικό ή απλά πολύ ποιητικό και καθόλου επαναστατικό. Αλλά σε σχέση με τις «καλλιέργειες» προκαλεί έναν αληθινό σεισμό.

Οι καλλιεργητικές μέθοδοι του Φουκουόκα είναι πρωτάκουστες (βλ. τους Χρυσούς Κανόνες) και ο ίδιος συνεχίζει και σήμερα, σε ηλικία 94 ετών, να καλλιεργεί ρύζι σε στεγνό έδαφος, χωρίς δηλαδή να χρησιμοποιεί τόνους νερού, αφού απλά το εναλλάσσει στο ίδιο κομμάτι γης με κριθάρι. Και κάθε φορά, μετά τη συγκομιδή των καρπών, θερίζει τους βλαστούς των φυτών, αφήνοντάς τους όμως μέσα.

Αυτά όλα που κάνει ο Φουκουόκα ονομάζονται Φυσική Καλλιέργεια, σε αντιδιαστολή με τη Συμβατική Γεωργία (με λιπάσματα, φυτοφάρμακα), τη Βιολογική Καλλιέργεια (με φάρμακα και αυτή, αλλά πιο ήπια και φυτικής συνήθως προέλευσης) και τη Βιοδυναμική Καλλιέργεια (όπου επίσης έχουμε ανθρώπινη επέμβαση, αλλά όπως επιμένουν οι οπαδοί της: σύμφωνα με τους βιολογικούς κανόνες, δρώντας πάντως στο έδαφος, με φυσικό λίπασμα, κάποια παρασκευάσματα-προϊόντα ζύμωσης, αλλά και στοιχεία αστρολογίας και ανθρωποσοφίας κατά τις διδαχές του Ρούντολφ Στάνερ από το 1902).

Η παραγωγικότητα στη γη του Φουκουόκα, που σε μερικά σημεία της έχει ακόμη και 30 χρόνια να καλλιεργηθεί με τον οποιονδήποτε άλλον τρόπο, αυξήθηκε τόσο ώστε ακόμη και αμερικανοί καλλιεργητές έχουν παραδεχθεί ότι η μέθοδός του δίνει αποτελέσματα ανταγωνιστικά των δικών τους εκτεταμένων καλλιεργειών. Αλλά και πάλι εδώ στην Ελλάδα θα είναι πολλοί σίγουρα που θ' αναρωτιούνται αυτή τη στιγμή αν μπορεί άραγε να ευδοκίμησει και σ' εμάς η Φυσική Γεωργία. Πώς να χωρέσει στο μυαλό του κλασικού καλλιεργητή ότι ο αγρός του θα έχει μέσα τόσο διαφορετικά είδη; Αμέσως θα σκεφτεί ότι εκεί μέσα δεν θα ξέρεται να ραντίσει. Αξίζει όμως να έχει υπόψη του ότι είναι από τους λίγους επαγγελματίες που δεν μπόρεσαν να μειώσουν το κόστος, ενώ σε μέρη όπως ο θεσσαλικός κάμπος η διαφορά θα ήταν τεράστια αν μπορούσαν οι αγρότες να παίρνουν δύο φορές τον χρόνο σοδειά αντί για μία.

Βόμβες γονιμότητας στον Ασσο

Εκτός από τα φυτοφάρμακα, υπάρχουν και άλλοι τρόποι να προστατεύσει κανείς τις καλλιέργειες από τα παράσιτα...

Ο Ασσος βρίσκεται λίγα χιλιόμετρα έξω από την Κόρινθο. Εκεί ξανασυναντιόμαστε πριν από λίγες ημέρες, ύστερα από τέσσερα καλοκαίρια, στην αυλή του σπιτιού του. Την προηγούμενη φορά που είχα μείνει στην περιοχή με είχε βρει και μου είχε φέρει μια σακούλα γεμάτη με τσαμπιά κορινθιακής σταφίδας κομμένα από ένα μικρό αμπέλι που ακόμη υπάρχει. Το χαρακτηριστικό τους ήταν ότι, εκτός από την ωραία γεύση τους, τις ρώγες, αντίθετα απ' ό,τι συμβαίνει συνήθως, έπρεπε να βάλεις πολλή δύναμη για να τις αποσπάσεις από το τσαμπί τους. Τα σταφύλια αυτά είχαν προκύψει με βάση όσα μας λέει να κάνουμε η Φυσική Καλλιέργεια. Πήγαμε εκείνη τη φορά και στο αμπέλι του και δεν έχασα την ευκαιρία κάποια στιγμή να ρωτήσω τους γείτονές του, όλους συμβατικούς καλλιεργητές, για το πώς εξηγούν το ότι εκείνοι πρέπει όλη τη χρονιά να ραντίζουν και να περιποιούνται τα αμπέλια τους και ο διπλανός τους δεν οργώνει καν το δικό του. Δεν δυσκολεύτηκαν να βρουν την κατ' αυτούς σωστή απάντηση: «Ρίχνουμε εμείς τόσο φάρμακο που πηγαίνει και στο δικό του!» Ο γεωπόνος της περιοχής, με τον οποίο μίλησα επίσης, δεν είναι έτοιμος για τόσο εύκολες εξηγήσεις. Δεν έχει καν εξήγηση. Το μόνο αξιοσημείωτο που μου λέει είναι ότι τα βιολογικά φυτοφάρμακα τα προωθούν τώρα οι μεγάλες εταιρείες επειδή έληξαν οι πατέντες που είχαν για τα παλιά δυνατά συμβατικά χημικά φυτοφάρμακα.

Καθόμαστε και μπροστά μας απλώνεται ο καταπράσινος κήπος του. Παίρνει μια κούπα στα χέρια του. Θα φέρω, λέει, ό,τι βρω. Χάνεται για λίγο και ξαναεμφανίζεται. «Έχει βρει» βανίλιες, ροδάκινα, σταφύλια και αχλάδια. Οι πορτοκαλιές του κήπου είναι κατάφορες από πράσινους ακόμη καρπούς. Ανάμεσά τους όμως φτρώνουν πλέον και αναρίθμητα άλλα φυτά. Λαχανικά, άγρια χόρτα, ακακίες, μια μελιά που διώχνει αποτελεσματικά τα κουνούπια, ντομάτες και λουλούδια. Κάτω ένα πολύ παχύ στρώμα από παλιά κομμένα και αφημένα χόρτα δεν αφήνει να φαίνεται καν το χώμα.

Κάποτε αυτό ήταν ο κήπος του παππού μου, λέει, και είχε όλα όσα χρειαζόταν στο σπίτι. Από βουσιινές ως λεμονιές και λαχανικά φυσικά. Εβγαίνες κι έκοβες. Ενα πρωί ξυπνήσαμε και η μουλντόζα δεν είχε αφήσει τίποτε. Η περιοχή της Κορίνθου εξαιτίας του κλίματός της είναι ένα φυσικό θερμοκήπιο και αποφάσισαν στη δεκαετία του '60 να βάλουν παντού πορτοκαλιές, αφού ο καρπός εκεί δεν θα πάγωνε τον χειμώνα. Η

Γ.Δ. 5.140,32 +0,11%
02/10/2007 16:54:42

Γ.Δείκτης από 4/10/2006

Δείκτες

Σύμβολο	Τιμή	%Διαφ
Γ.Δείκτης	5.140,32	+0,11
FTSE 20	2706.34	0.02
FTSE 40	6713.00	0.77
FTSE 80	1141.88	0.55
FTSE 140	6209.99	0.14
Eurobank Mid 50	2809.02	1.10

[περισσότερα >>](#)

Μετοχές

Ανοδικές	143
Καθοδικές	109
Στάσιμες	124
Τζίρος	513,5 (εκατ.)

αυτάρκεια των ανθρώπων είχε εξαφανιστεί και την αντικατέστησε η μονοκαλλιέργεια του πορτοκαλιού, για περισσότερο χρήμα, βέβαια. Όταν κληρονόμησε τον κήπο με όλα αυτά τα όμοια δένδρα φυτεμένα σε ευθείες να στέκουν σαν στρατιώτες, αυτό δεν του άρεσε και άρχισε να ψάχνει το θέμα. Από τη «Μυστική Ζωή των Φυτών» έφθασε στις διδασκαλίες του Φουκουόκα και με τη βοήθεια και κάποιων άλλων καλλιεργητών βάλθηκε να αποδομήσει αυτή την πειστική μονοκρατορία.

Σήμερα, ο συνομιλητής μου, ο κ. Γιάννης Βαρελάς, με σπουδές μαθηματικού και πολλά χρόνια στα σχολεία της περιοχής, είναι πλέον υπεύθυνος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στον Νομό Κορινθίας και ένας πολύ δραστήριος θιασώτης της Φυσικής Καλλιέργειας. Μου δείχνει σε μια γωνιά του κήπου πολλά τσουβάλια με σβώλους γεμάτους σπόρους, φτιαγμένους από μαθητές και άλλους εθελοντές. Τα αποκαλεί «βόμβες γονιμότητας» και, όπως εξηγεί, οι σβώλοι φτιάχνονται κοσκινίζοντας το χώμα που μπορεί να είναι κοκκινόχωμα με προσθήκη άμμου και καολίνης, μαζί με σπόρους.

Η μαγική συνταγή

Δεκαπέντε μέρη χώμα, ένα μέρος σπόροι. Προσθέτουμε νερό, πλάθουμε και μετά χτυπούμε καλά για να φύγει ο αέρας. Πλάθουμε τη ζύμη και την κόβουμε σε σβώλους. Τους αφήνουμε να στεγνώσουν καλά και μετά τους τοποθετούμε σε τσουβάλια, έτοιμους για να τους σπείρουμε. Ένα συνηθισμένο για την Αττική μείγμα μπορεί να περιλαμβάνει: μηδική, τριφύλλι έρπον, βίκου, σινάπι, κριθάρι, χαμομήλι, ρίγανη, σπάρτο, τούγια, ροβίνια, κυπαρίσσι κ.ά. Ο σπόρος είναι για ένα φυτό ό,τι το έμβρυο για ένα θηλαστικό. Μόνο που γύρω από αυτό το ακίνητο έμβρυο υπάρχει και το ενδόσπερμα, όπου είναι σαν να έχει τοποθετήσει κάποιος και το φαγητό του εμβρύου. Και γύρω απ' όλα αυτά υπάρχει προστατευτικός φλοιός. Έτσι το έμβρυο μπορεί να επιζήσει εκεί μέσα για πολλά χρόνια, αλλά φυσικά όχι για πάντα. Θα βλαστήσει μόλις οι αισθητήρες της υγρασίας και της θερμοκρασίας δώσουν σήμα ότι επικρατούν οι κατάλληλες συνθήκες.

Ο κ. Βαρελάς είναι συλλέκτης ελληνικών σπόρων και προσπαθεί να διασώσει όλες εκείνες τις ποικιλίες σπυροφόρων, δημητριακών και λαχανικών που ευδοκίμωσαν κάποτε σε διάφορα μέρη της Ελλάδας και τώρα δεν υπάρχουν ή δεν σπέρνονται πια. Η διάσωση των γηγενών σπόρων είναι θέμα εθνικής σημασίας, όσο και αν κάτι τέτοιο φαίνεται σε μερικούς παρατραβηγμένο. Στα περισσότερα κράτη της Γης είχαν και πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο δημιουργηθεί τράπεζες σπόρων που τώρα σε πολλά από αυτά περνούν μεγάλη δοκιμασία. Για παράδειγμα, το Ιράκ, το οποίο μην ξεχνάμε ότι υπήρξε ένα από τα πρώτα λίκνα της γεωργίας στον κόσμο, διέθετε μια πολύ καλή τράπεζα σπόρων. Με την αμερικανική εισβολή οι σπόροι μεταφέρθηκαν στο Χαλέπι της Συρίας. Οι Αμερικανοί όμως όταν ήλθε η ώρα της πρώτης μετά την εισβολή σποράς υποχρέωσαν τους ιρακινούς αγρότες να προμηθευθούν σπόρους από αμερικανικές εταιρείες, μεταξύ αυτών και γενετικά τροποποιημένα είδη, και μάλιστα την επόμενη χρονιά δεν μπορούσαν να ξαναχρησιμοποιήσουν τους ίδιους, αλλά έπρεπε να τους ξαναγοράσουν ή να πληρώσουν και πάλι δικαιώματα χρήσης!

Σπουδαία τα λάχανα;

Η ομορφιά ενός «ελεύθερου» αγρού είναι ανάλογη με την αποδοτικότητά του

Όπως γράφτηκε σε σχετικό άρθρο του μεγάλου κύριου αμερικανικού περιοδικού «New Yorker» (27.8.2007, σελ. 67): (ο εξαναγκασμός στη) χρήση υβριδίων σε όλον τον κόσμο κάνει να εξαφανίζονται τα κατά τόπους παραδοσιακά είδη σπόρων που επί χιλιάδες χρόνια είχαν κατορθώσει να διατηρούν οι αγρότες. Αυτό ευνοεί τις μεγάλες εταιρείες κατασκευής και εμπορίας σπόρων και έχει αρχίσει να εξαγριώνει ακόμη και τους Αμερικανούς που θορυβημένοι λογαριάζουν ότι, για παράδειγμα, από 544 είδη λάχανου τώρα διατίθενται μόνο 28, από 287 είδη καρτών διατίθενται τώρα μόνο 21 και το 70% της τεράστιας παραγωγής καλαμποκιού γίνεται μόνο με 6 είδη. Άρα κάθε είδος σπόρου που διασώζεται αποτελεί και στα μέρη μας εθνική περιουσία. Επίσης καταλαβαίνει ο καθένας μας, αν άρχιζε η γη να αντιμετωπίζεται με τον τρόπο που προτείνει η Φυσική Καλλιέργεια, τι κραχ θα είχαμε σε διάφορες εταιρείες συμβατικών ή βιολογικών φυτοφαρμάκων και σπόρων, γεωργικών μηχανημάτων, σωλήνων ποτίσματος και πετρελαίου. Ταυτόχρονα όμως τι ανακούφιση θα ήταν αυτό για το κλίμα, το έδαφος, τις πηγές νερού και τις ίδιες τις αισθήσεις.

Εδώ στην Ελλάδα οι παρεμβάσεις με φράγματα ή εκτροπές στα νερά των ποταμών, το ανατριχιαστικά μεγάλο κατέβασμα του υδροφόρου ορίζοντα για να βρεθεί νερό για πόσιμο υδροβόρων μονοκαλλιεργειών όπως είναι τα μαμπακία στη Θεσσαλία και η αχαλίνωτη χρήση των φαρμάκων στα χωράφια δείχνουν την κυριολεκτικά πολεμική διάθεση που έχουμε πλέον απέναντι σε ό,τι έχει απομείνει και το αποκαλούμε ελληνική φύση. «Δεν γεμίζουν εύκολα οι στέρνες» έγραφε πιο παλιά και ο Σεφέρης, και είναι και αυτός ένας λόγος παραπάνω που οι οπαδοί της Φυσικής Καλλιέργειας επιμένουν εδώ και χρόνια να γεμίσουν ερημοποιημένες πλαγιές βουνών, όπως αυτές του Ποικίλου Ορους στη Αττική, ρίχνοντας εθελοντικά

σβώλους σπόρων, ενώ η επίσημη γεωπονική έρευνα που εκπορεύεται από τα αντίστοιχα πανεπιστήμια της χώρας φαίνεται ότι αρνείται να ασχοληθεί συστηματικά με τη μέθοδο αυτή. Ένας έγκριτος γεωπόνος μου είπε: «Δεν μπορώ να πιστέψω σε μαγείες», αλλά σε μια στιγμή που οι καμένες εκτάσεις επίκειται να υποστούν καινούργιους βιασμούς αν ακολουθηθούν άλλες μέθοδοι αμφισβητήσιμες και καταστρεπτικές για τους φυσικούς πόρους οι σπορές με τους σβώλους έχουν δείξει ότι μπορείς να καλύψεις και να κάνεις να αναβλαστήσουν τεράστιες εκτάσεις με πολύ λιγότερα χρήματα και με καλά αποτελέσματα.

Μέθοδος δοκιμασμένη

Είναι μια μέθοδος δοκιμασμένη από το 1993. Στην Ελασσόνα για πρώτη φορά, στη Δράμα το 1994, στην Πέλλα το 1995, στη Βεγορίτιδα το 1998, στο Ποικίλον Όρος το 2000, στην Ανθούσα το 2006, ενώ τον περασμένο Αύγουστο ήλθαν στην Ελλάδα άνθρωποι απ' όλον τον κόσμο και έφτιαξαν εθελοντικά σβώλους με σπόρους μόνο για την Ελλάδα! Το μεγάλο όραμα είναι να ξαναπρασινίσουν όλα τα εδάφη που κινδυνεύουν με ερημοποίηση, από την Πορτογαλία ως το Ιράκ. Αλλά υπάρχουν τρομερές αντιστάσεις ακόμη και στο να δοκιμάσουν οι άνθρωποι κάποιες λύσεις. Δεν είναι περίεργο που μια δημοσιογράφος ρώτησε κάποιον από τους θιασώτες της Φυσικής Καλλιέργειας: «Δηλαδή η γνώση που συσσωρεύθηκε με ανθρώπινο ιδρώτα στη διάρκεια των αιώνων κρίνεται άκυρη από τη φιλοσοφία της Φυσικής Καλλιέργειας;». Είναι όμως λάθος να πιστεύουμε ότι δεν υπάρχει γνώση πίσω από την προσπάθεια αυτή, άσχετα αν ανατρέψει κάποιες στερεοποιημένες πια πεποιθήσεις, ή ότι οι γεωπόνοι αχρηστεύονται. Οπως λέει ο Φουκουόκα: «Μου πήρε 30 χρόνια για να καταλάβω πώς λειτουργούν κάποια πράγματα» και χρειάζεται πολλή ευαισθησία από έναν καλλιεργητή για να βρει τον πρώτο χρόνο τι δεν πάει καλά, αν κάποιοι σπόροι φυτεύθηκαν πολύ νωρίς ή χρησιμοποιήθηκε μια ποικιλία ακατάλληλη για το κλίμα ή τη συγκεκριμένη περιοχή.

Πόσο εύκολο είναι άραγε να ευθυγραμμιστείς με τις πραγματικά φυσικές διαδικασίες του περιβάλλοντος όταν δεν ξέρεις τι θα πει παρθένα φύση και όταν σκέπτεσαι πώς θα πάρεις περισσότερα από ένα κομμάτι γης αντί να αναρωτιέσαι πόσα είναι σε θέση και θέλει να μου δώσει; Μερικές φορές πρέπει να αντιστραφεί η ματιά μας κυριολεκτικά για να καταλάβουμε κάτι. Οι φυσικοί καλλιεργητές λένε: «Η βροχή δεν πέφτει από τον ουρανό, αλλά ξεκινάει από το έδαφος. Παύει να υπάρχει όταν έχει εξαφανιστεί η βλάστηση». Και αντίθετα, μήπως οι καρποί της γης δεν προκύπτουν από το τι κάνουμε και τι ρίχνουμε στο έδαφος αλλά πέφτουν από τα κλαδιά όταν ακριβώς δεν κάνουμε τίποτε;

Οι χρυσοί κανόνες της φυσικής καλλιέργειας

* Δεν οργώνουμε και δεν φρεζάρουμε το χώμα. Με το όργανο σκοτώνουμε τους μικροοργανισμούς εκθέτοντάς τους σε υπερβολική δόση οξυγόνου. Με το φρεζάρισμα και το σβάρνισμα ή το κοσκίνισμα του χώματος καταστρέφουμε την επιφανειακή πανίδα, τους πολύτιμους γαιοσκώληκες αλλά και τους σβώλους του χώματος, που με τις μικροκοιλότητες τους αποτελούν καταφύγιο μικροοργανισμών πολύτιμων για τον αγρό, αφού παράγουν αέρια απαραίτητα για την πρόσληψη ιχνοστοιχείων από τα φυτά.

* Το έδαφος φτωχαίνει και αποδυναμώνεται με την καλλιέργεια και όχι από τα φυτά.

* Οπως στο έντερό μας ζει ένας ολόκληρος πληθυσμός από μικροοργανισμούς που βοηθούν στην αποικοδόμηση των τροφών, έτσι και οι μικροοργανισμοί στο έδαφος βοηθούν τα φυτά να τραφούν αποτελεσματικά.

* Ένα φυτό παίρνει το 95% όσων χρειάζεται από τον αέρα και τον ήλιο. Από τα υπόλοιπα 5% τα μισά είναι άζωτο που μπορεί να παίρνει από άλλα φυτά ή από παράσιτα που κατοικούν στις ρίζες του και μόνο το 2,5% έρχεται από το έδαφος.

* Σε έναν αγρό που έχει αφεθεί να βλαστήσει σύμφωνα με τις απόψεις του Φουκουόκα κόβουμε κάθε τόσο τα όποια φυτά έχουν φυτρώσει χωρίς να τα χρειαζόμαστε, αυτά δηλαδή που αποκαλούμε (εσφαλμένα) αγριόχορτα και τα αφήνουμε εκεί να σχηματίζουν με τα χρόνια ένα παχύ χορταρένιο στρώμα.

* Στο ίδιο κομμάτι γης φροντίζουμε να φυτρώνουν και να συνυπάρχουν αρμονικά πολλά διαφορετικά φυτά. Από διάφορα οπωροφόρα δέντρα ως και κουκιά, αγκινάρες, ρεπανίδες, λάχανα και απαραίτητως τριφύλλι, ιδιαίτερα το είδος «έρπον τριφύλλι».

* Ποτέ και κανένα λίπασμα, κομπόστ, κοπριά, εντομοκτόνο ή ζιζανιοκτόνο δεν ρίχνεται στη γη μας, έστω και αν έχει την επισήμανση ότι είναι βιολογικής σύστασης.

* Μερικές φορές χρειάζεται να περιμένουμε δύο και τρία χρόνια ώσπου το κομμάτι της γης που κατέχουμε, μόνοντας χωρίς άλλη περιποίηση, να αποκτήσει τους απαραίτητους μικροοργανισμούς. Αυτοί θα φέρουν την ισορροπία ανάμεσα σε όσα φυτά θα φυτρώσουν, θα ταιριάξουν μεταξύ τους και τελικά θα επιζήσουν στο κομμάτι αυτό.

Η γιορτή των σπόρων

Κάθε χρόνο, την Κυριακή των Βαΐων, χωρίς καμία αναγγελία στον Τύπο ή άλλες τυμπανοκρουσίες, άνθρωποι απ' όλη την Κορινθία και από γειτονικά μέρη ξέρουν και συγκεντρώνονται στο Γυμνάσιο Λεχαιού, παρακολουθούν διαλέξεις σχετικές με το περιβάλλον, τη βιοποικιλότητα αλλά και για τη Φυσική Καλλιέργεια από τους εκπαιδευτικούς Γιάννη Βαρελά, Βαγγέλη Πετρόπουλο, Μάγδα Γιώργα και από καλλιεργητές όπως ο πιο παλιός στην Ελλάδα μαθητής του ίδιου του Φουκουόκα Παναγιώτης Μανίκης και ένας νεότερος, ο Βαγγέλης Σκαπετζής, που ξέρουν καλά το θέμα, και φεύγοντας ο καθένας θα πάρει σαν μικρό αναμνηστικό ένα γλαστράκι με κάποιο φυτό που οι νεαροί μαθητές έχουν φροντίσει να σπείρουν με πολλή επιμέλεια από τον Ιανουάριο και έχουν φροντίσει με ζήλο για όλους τους επόμενους μήνες. Είναι μια γιορτή που

επαναλαμβάνεται με αυξανόμενη επιτυχία εδώ και χρόνια.

* Για όποιον θα ήθελε να μάθει περισσότερα και για τη Φυσική Γεωργία και για επικείμενες σπορές, όπως αυτή που πρόκειται να γίνει στο Πήλιο σε λίγες ημέρες, υπάρχει ο δικτυακός τόπος: [www. geocities. com/naturalfarming](http://www.geocities.com/naturalfarming).

* Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι: [naturalfarming@yahoo. com](mailto:naturalfarming@yahoo.com).

* Δύο βιβλία του Masanobu Fukuoka έχουν μεταφραστεί στα ελληνικά: α) *Η επανάσταση θεού, φύσης και ανθρώπου* και β) *Η Φυσική Καλλιέργεια*. Κάποια τελευταία αντίτυπα υπήρχαν στα βιβλιοπωλεία Παπασωτηρίου.

Το ΒΗΜΑ, 23/09/2007 , Σελ.: Η06
Κωδικός άρθρου: Β15172Η061
ID: 289490

Επικοινωνία | Διαφήμιση | Πληροφορίες

Copyright © TO ΒΗΜΑ 1996-2007 Lambrakis Press